

ZWIĄZEK MIĘDZYGMINNY
"PILSKI REGION GOSPODARKI
ODPADAMI KOMUNALNYMI"

ANALIZA

gospodarki odpadami komunalnymi w roku 2013

.....

Związek Międzygminny „Pilski Region Gospodarki Odpadami Komunalnymi” powstał w grudniu 2013 roku. W okresie pierwszych 6 miesięcy funkcjonowania przygotowano podstawy działania, w tym między innymi pozyskano dane o mieszkańcach i podmiotach objętych systemem, zakupiono system do ewidencji gospodarki odpadami, wypełniono system pozyskanymi danymi, rozesłano i odebrano deklaracje po ich wypełnieniu, zweryfikowano i wprowadzono do systemu pozyskane informacje. Utworzony zbiór danych został zgłoszony Generalnemu Inspektorowi Ochrony Danych Osobowych. Dla zabezpieczenia pozyskanych danych wdrożono wewnętrzną politykę bezpieczeństwa, tak aby nie dopuścić do ewentualnego udostępnienia danych podmiotom zewnętrznym.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2013 roku, na podstawie otrzymanych deklaracji, zarejestrowanych w systemie było 159 399 osób, to jest o 36 276 osób mniej, niż wynika to z danych GUS ustalonych podczas Narodowego Spisu Powszechnego według stanu na dzień 31 grudnia 2011 roku (195 675 osób). Różnica stanowi około 18,5 % i jest spowodowana dwoma czynnikami. Z jednej strony mamy bowiem do czynienia z trudną do oszacowania przez nas skalą trwałej i tymczasowej emigracji osób poza swoje stałe miejsce zamieszkania (meldunku) , w związku z podjęciem pracy lub nauki. Z drugiej zaś należy zakładać, że w części przypadków nie wszystkie osoby faktycznie zamieszkujące dane nieruchomości zostały zgłoszone w składanych do Związku deklaracjach.

Obowiązujące przepisy nie pozwalają na kontrolowanie wprost danych zawartych w deklaracjach. Możliwe to będzie pośrednio, analizując między innymi ilość wytwarzanych na poszczególnych nieruchomościach odpadów. Taka ewidencja jest stopniowo wdrażana, a uzyskane za jej pomocą dane będą w późniejszym okresie analizowane.

Liczba nie ujętych w deklaracjach osób i jej relacja do liczby statystycznej jest różna w poszczególnych jednostkach samorządowych, objętych zasięgiem działania Związku. Stosunkowo najwyższy wskaźnik uzyskano w przypadku Piły (86,4 %), a najniższy w przypadku miasta i gminy Okonek (72,1 %).

Szczegółowe zestawienie zostało zawarte w tab. 1

Tab. 1 Liczba osób wykazanych w złożonych deklaracjach wg. stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Ilość osób łącznie	Wg. GUS	Różnica	%
BIAŁOŚLIWIE	4 000	4 978	978	19,6
CZARNKÓW	8 776	11 147	2 371	21,3
DRAWSKO	4 993	6 013	1 020	17,0
JASTROWIE	9 192	11 766	2 574	21,9
KACZORY	6 233	7 804	1 571	20,1
KRAJENKA	5 821	7 524	1 703	22,6
KRZYŻ WIELKOPOLSKI	7 041	8 809	1 768	20,1
MIASTECZKO KRAJEŃSKIE	2 504	3 260	756	23,2
OKONEK	6 491	9 001	2 510	27,9
PIŁA	64 612	74 818	10 206	13,6
SZYDŁOWO	6 647	8 549	1 902	22,2
UJŚCIE	6 598	8 143	1 545	19,0
WIELEŃ	9 950	12 722	2 772	21,8
WYRZYSK	11 239	14 292	3 053	21,4
WYSOKA	5 302	6 849	1 547	22,6
Razem:	159 399	195 675	36 276	18,5

Zgodnie z podjętymi przez Zgromadzenie Związku uchwałami systemem gospodarki odpadami zostały objęte nieruchomości zarówno zamieszkałe jak i niezamieszkałe. Aby umożliwić prawidłową analizę zbieranych informacji wśród nieruchomości zamieszkałych wyróżniono dwie kategorie : nieruchomości zamieszkałe w zabudowie indywidualnej i zagrodowej, oraz nieruchomości zamieszkałe w zabudowie wielorodzinnej (tzw. wysoka zabudowa).

Pomiędzy poszczególnymi jednostkami terytorialnymi występują, co oczywiste, istotne różnice w skali urbanizacji, co nie pozostaje bez wpływu na kształtowanie się różnych aspektów gospodarki odpadami. Jednym z takich istotnych elementów jest proporcja pomiędzy liczbą ludności zamieszkałej w obu wyróżnionych typach nieruchomości zamieszkałych.

W zabudowie jednorodzinnej i zagrodowej zadeklarowano łącznie 76 054 osoby (47,7 %), a w zabudowie wielorodzinnej 83 345 osób (52,3 %). Ten stosunkowo wysoki wskaźnik liczby osób w zabudowie wielorodzinnej jest wynikiem uwzględniania danych odnoszących się do miasta Piła, gdzie w zabudowie wielorodzinnej jest 80% mieszkańców. Pomijając więc dane dotyczące Piły udział liczby osób w zabudowie jednorodzinnej w stosunku do łącznej liczby osób podanych w deklaracjach wynosi 66,6% (najniższy wskaźnik wykazuje miasto i gmina Jastrowie – 44,5%, a najwyższy gmina Drawsko – 92,3%).

Szczegółowe zestawienie zostało zawarte w tab. 2

Tab. 2 Liczba osób wg. typów zabudowy, wykazanych w złożonych deklaracjach wg. stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Ilość osób	Jednorodzinna	%	Wielorodzinna	%
-------	------------	---------------	---	---------------	---

	łącznie				
BIAŁOŚLIWIE	4 000	3 186	79,7	814	20,4
CZARNKÓW	8 776	7 399	84,3	1 377	15,7
DRAWSKO	4 993	4 611	92,3	382	7,7
JASTROWIE	9 192	4 086	44,5	5 106	55,5
KACZORY	6 233	5 351	85,8	882	14,2
KRAJENKA	5 821	4 130	71,0	1 691	29,0
KRZYŻ WIELKOPOLSKI	7 041	3 452	49,0	3 589	51,0
MIASTECZKO KRAJEŃSKIE	2 504	2 024	80,8	480	19,2
OKONEK	6 491	3 462	53,3	3 029	46,7
PIŁA	64 612	12 895	20,0	51 717	80,0
SZYDŁOWO	6 647	4 689	70,5	1 958	29,5
UJŚCIE	6 598	3 696	56,0	2 902	44,0
WIELEŃ	9 950	6 881	69,2	3 069	30,8
WYRZYSK	11 239	7 117	63,3	4 122	36,7
WYSOKA	5 302	3 075	58,0	2 227	42,0
Razem:	159 399	76 054	47,7	83 345	52,3

Czynnikiem wpływającym na kształtowanie się strumienia odpadów komunalnych jest także zadeklarowane prowadzenie (lub nie) selektywnej zbiórki odpadów. W pierwszym okresie wdrażania nowego systemu w odniesieniu do zaledwie połowy liczby mieszkańców zadeklarowano prowadzenie selektywnej zbiórki odpadów. Wpływ na to miały takie czynniki jak :

- różnica wysokości stawki opłaty (10 zł od osoby przy prowadzeniu selektywnej zbiórki, oraz 15 zł przy jej braku), co nie wszystkie osoby mogło wystarczająco zachęcać do prowadzenia selekcji odpadów;
- niepoprawna interpretacja przepisów wskazująca na potrzebę mycia opakowań selektywnie zbieranych;
- wątpliwości co do możliwości prowadzenia efektywnej selekcji w zabudowie wielorodzinnej (jedna opcja dla całej danej nieruchomości wielorodzinnej).

Dane na koniec 2013 roku wskazują, że wskaźnik deklarowanej selekcji w okresie pierwszych 6 miesięcy funkcjonowania systemu wzrósł do 62,4%. Oznacza to, że część mieszkańców przekonała się do selektywnej zbiórki odpadów, o czym mogły zdecydować nie tylko względy ekonomiczne (oszczędność na wnoszonej opłacie), ale także stopniowe stabilizowanie się systemu i przekonywanie się mieszkańców do jego skuteczności.

Także i w tym względzie występują jednak znaczące różnice pomiędzy poszczególnymi gminami. Najwyższe wskaźniki zadeklarowanej selektywności odnotowujemy w Jastrowiu (80,5%) i Pile (80,3%), a najniższe w Białośliwiu (32,8%) i Wyrzysku (34,3%). Zapewne ma to w jakimś stopniu związek także z przyzwyczajeniami mieszkańców sprzed wdrożenia nowego systemu gospodarki odpadami. Z czasem te różnice zapewne będą zanikać, a poziomy deklarowanej selektywności gromadzenia odpadów wyrównywać.

Szczegółowe zestawienie danych dotyczących selektywności odbioru odpadów zostało zawarte w tab. 3

Tab. 3 Wskaźnik deklarowanej selektywności systemu gospodarki odpadami, wg. stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	Ilość osób łącznie	Nieselektywna	%	Selektywna	%
BIĄŁOŚLIWIE	4000	2690	67,3	1310	32,8
CZARNKÓW	8776	4695	53,5	4081	46,5
DRAWSKO	4993	2215	44,4	2778	55,6
JASTROWIE	9192	1792	19,5	7400	80,5
KACZORY	6233	2892	46,4	3341	53,6
KRAJENKA	5821	3018	51,8	2803	48,2
KRZYŻ WIELKOPOLSKI	7041	3059	43,4	3982	56,6
MIASTECZKO KRAJEŃSKIE	2504	1543	61,6	961	38,4
OKONEK	6491	2331	35,9	4160	64,1
PIŁA	64612	12709	19,7	51903	80,3
SZYDŁOWO	6647	3812	57,3	2835	42,7
UJŚCIE	6598	2559	38,8	4039	61,2
WIELEŃ	9950	5944	59,7	4006	40,3
WYRZYSK	11239	7388	65,7	3851	34,3
WYSOKA	5302	3235	61,0	2067	39,0
Razem:	159399	59882	37,6	99517	62,4

Dane uzyskane na koniec stycznia 2014 r. wskazują, że deklarowany stopień selektywności stopniowo rośnie i wyniósł 63,3% (dane te nie uwzględniają gminy Szydłowo, która z dniem 1 stycznia 2014 r. wystąpiła ze Związku) . Należy zakładać, że ta tendencja wzrostowa będzie się nadal utrzymywać w kolejnych miesiącach funkcjonowania systemu.

Zgodnie z podjętymi uchwałami Związek przyjął na siebie obowiązek wyposażenia nieruchomości w pojemniki do gromadzenia odpadów komunalnych. Wyznaczono przy tym minimalne wielkości pojemników, jakie powinny być udostępnione w przypadku nieruchomości zamieszkałych. Podstawą do ustalenia wielkości tych pojemników było założenie, że statystyczna osoba wytwarza średnio w roku około 300 kg odpadów. Z prowadzonych i publikowanych wcześniej badań wynika przy tym, że wielkość ta jest zróżnicowana w zależności od tego, gdzie dany wytwórca odpadów mieszka. Im większa aglomeracja tym wyższy wskaźnik wytwarzania odpadów. Wynika to między innymi z faktu, że na terenach wiejskich większość odpadów ulegających biodegradacji jest albo kompostowana albo wykorzystywana do karmienia zwierząt, a część pozostałych odpadów spalana w domowych instalacjach grzewczych.

Przyjęty regulamin utrzymania czystości założył także dostarczenie wytwórcom odpadów, zamieszkałym w nieruchomościach jednorodzinnych, worków do prowadzenia selektywnej zbiórki.

Według danych na koniec ubiegłego roku w dyspozycji mieszkańców i nieruchomości niezamieszkałych pozostawało 38 555 pojemników na odpady zmieszane oraz 4 869 pojemników do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów. Średni litraż pojemników na zmieszane odpady wyniósł 288 litra, a w przypadku pojemników do selektywnej zbiórki wskaźnik ten wyniósł 607 litrów.

Szczegółowe zestawienie danych dotyczących wielkości pojemników zostało zawarte w tab. 4 i tab. 5

Tab. 4 Ilość pojemników udostępnionych do gromadzenia zmieszanych odpadów komunalnych, wg. stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	RAZEM			
	A	B	C	Razem
Białośliwie	1122	33	87	1242
Czarnków	2621	13	203	2837
Drawsko	1529	5	134	1668
Jastrowie	1987	25	232	2244
Kaczory	1732	6	145	1883
Krajenka	1644	153	128	1925
Krzyż Wielkopolski	1486	97	215	1798
Miasteczko Krajeńskie	767	6	53	826
Okonek	1791	25	193	2009
Piła	5304	3723	1651	10678
Szydłowo	1864	63	119	2046
Ujście	1308	82	176	1566
Wieleń	1967	121	318	2406
Wyrzysk	3433	118	321	3872
Wysoka	1342	60	104	1555
Razem	29897	4530	4079	38 555
Legenda.				
Nieruchomości zamieszkałe jednorodzinne				A
Nieruchomości zamieszkałe wielorodzinne				B
Nieruchomości niezamieszkałe				C

Jak wskazuje na to powyższe zestawienie zdecydowana większość spośród wszystkich pojemników została udostępniona nieruchomościom zamieszkałym indywidualnym. Łączna pojemność tych pojemników to blisko 4,7 mln litrów. W przypadku nieruchomości zamieszkałych zbiorowo łączna pojemność pojemników jest zbliżona i wynosi blisko 5,0 mln litrów. Nieruchomości niezamieszkałe wykorzystują ponad 4 tys. pojemników o łącznym litrażu wynoszącym nieco ponad 1,4 mln litrów.

Pojemność wszystkich udostępnionych pojemników łącznie przekracza 11 mln litrów, co przy założeniu, że jeden metr³ odpadów (czyli 1000 litrów) waży około 200 kg oznacza, że jednorazowo można by w tych pojemnikach umieścić około 2,2 tys. Mg zmieszanych odpadów komunalnych. Warto jednak zwrócić uwagę, że podany przelicznik był ustalany w odmiennych realiach systemowych, gdy wytwórcy odpadów z uwagi na stosowany system rozliczeń z operatorem, byli zainteresowani umieszczeniem maksymalnej ilości odpadów w udostępnionym im pojemniku. Dziś ten mechanizm nie działa, a określenie stawki opłaty w zależności od ilości osób w gospodarstwie domowym nie zachęca do oszczędności miejsca w pojemnikach na odpady. Aby te założenia móc prawidłowo zweryfikować należałoby przeprowadzić dość szczegółowe, realizowane w dłuższym horyzoncie czasowym ważenie odpadów odbieranych od poszczególnych typów ich wytwórców. Można jednak z dużą dozą prawdopodobieństwa zakładać, że aktualnie średnia waga jednego metra³ zmieszanych odpadów komunalnych kształtuje się poniżej wykazanej powyżej wartości. Potwierdzają to empiryczne obserwacje zachowań wytwórców odpadów.

Tab. 5 Ilość pojemników udostępnionych do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych, wg. stanu na 31.12.2013 r.

Gmina	RAZEM			
	A	B	C	Razem
Białośliwie	0	58	43	101
Czarnków	0	16	63	71
Drawsko	0	92	124	226
Jastrowie	0	153	268	421
Kaczory	0	81	82	163
Krajenska	0	45	53	95
Krzyż Wielkopolski	0	60	176	236
Miasteczko Krajeńskie	0	50	12	62
Okonek	0	138	117	255
Piła	0	364	1743	2109
Szydłowo	0	82	29	111
Ujście	0	63	99	162
Wieleń	0	182	205	387
Wyrzysk	0	96	190	286
Wysoka	0	57	127	184
Razem	0	1537	3331	4 869
Legenda.				
Nieruchomości zamieszkałe jednorodzinne			A	
Nieruchomości zamieszkałe wielorodzinne			B	
Nieruchomości niezamieszkałe			C	

Wykazane w tabeli pojemniki do selektywnego odbioru odpadów komunalnych mają łączną pojemność rzędu 3 mln litrów. Ich użytkownikami są głównie nieruchomości niezamieszkałe. Pojemników tych nie użytkują natomiast mieszkańcy nieruchomości indywidualnych, gdyż do ich dyspozycji udostępniono worki do odbioru głównych odpadów zbieranych selektywnie (papier, tworzywa sztuczne, metal, szkło oraz odpady biodegradowalne). Pozostałe odpady selektywnie zbierane są odbierane od ich wytwórców objętych systemem za pośrednictwem mobilnych punktów selektywnej zbiórki odpadów komunalnych.

Średni litraż pojemników został ukształtowany przez strukturę ich pojemności. W przypadku odpadów zmieszanych dominują pojemniki 120 litrowe (14 196 szt.) oraz 240 litrowe (11 534 szt.). Szczegółowe dane zawierają tab. 6 oraz tab. 7.

Tab. 6 Struktura pojemności pojemników przeznaczonych do zmieszanych odpadów komunalnych

Gmina	Pojemnik 60	Pojemnik 120	Pojemnik 140	Pojemnik 240	Pojemnik 1100	RAZEM
Białośliwie	142	520	0	535	45	1242
Czarnków	318	1078	1057	328	56	2837
Drawsko	257	690	0	707	14	1668
Jastrowie	252	924	267	758	43	2244
Kaczory	199	814	0	829	41	1883
Krajenska	352	757	0	630	186	1925
Krzyż Wielkopolski	255	805	0	600	138	1798
Miasteczko Krajeńskie	94	327	0	389	16	826
Okonek	346	1022	0	576	65	2009
Piła	808	3191	0	2474	4205	10678
Szydłowo	221	977	0	762	86	2046
Ujście	164	666	0	641	95	1566
Wieleń	448	593	788	419	158	2406
Wyrzysk	307	1237	954	1202	172	3872
Wysoka	145	595	0	684	131	1555
Razem	4 308	14 196	3 066	11 534	5 451	38 555

Wykazana powyżej struktura pojemności pojemników jest pochodną struktury wielkości rodzin zamieszkujących indywidualnie, oraz wielkości zbiorowości zamieszkujących w zasobach wielorodzinnych. W przyjętym przez Związek regulaminie ustalono, że pojemniki 60 litrowe przysługują osobom samotnym, 120 litrowe w przypadku gospodarstw domowych 2-3 osobowych, 240 litrowe w przypadku gospodarstw domowych liczących od 4 do 6 osób itd., przy czym tak ustalone pojemności pojemników należy traktować jako minimalne, a każdy właściciel lub zarządca nieruchomości ma prawo wystąpienia o pojemnik większy od minimalnego, jeżeli dotychczas użytkowany okazuje się być za mały w stosunku do ilości wytwarzanych na danej nieruchomości odpadów. Zmiana pojemnika na większy nie wiąże się z dodatkowymi kosztami ze strony właściciela/zarządcy nieruchomości.

Tab. 7 Struktura pojemności pojemników przeznaczonych do selektywnego gromadzenia odpadów komunalnych

Gmina	Pojemnik 120	Pojemnik 240	Pojemnik 1100 plastik	Pojemnik 1100 papier	Pojemnik 1100 szkło	RAZEM
Białośliwie	20	20	33	5	23	101
Czarnków	24	20	9	9	9	71
Drawsko	56	20	50	50	50	226
Jastrowie	156	88	59	59	59	421
Kaczory	44	32	46	4	37	163
Krajenka	12	20	25	16	22	95
Krzyż Wielkopolski	76	44	55	11	50	236
Miasteczko Krajeńskie	8	4	24	3	23	62
Okonek	40	32	61	61	61	255
Piła	740	544	314	308	203	2109
Szydłowo	10	12	36	11	42	111
Ujście	80	16	41	5	20	162
Wieleń	120	52	83	33	99	387
Wyrzysk	120	52	59	11	44	286
Wysoka	88	16	38	10	32	184
Razem	1 594	972	933	596	774	4 869

W ujęciu ilościowym liczba pojemników 1100 litrowych to prawie połowa ogólnej liczby pojemników służących odbiorowi odpadów selektywnie gromadzonych, co nie powinno dziwić, gdyż jest to najbardziej efektywna pojemność, zarówno dla operatora jak i dla wytwórcy odpadów. Relatywnie więcej jest pojemników do gromadzenia odpadów z tworzyw sztucznych, co jest z jednej strony pochodną struktury naszej konsumpcji, w której znaczące miejsce zajmują (zwłaszcza w okresie letnim) napoje chłodzące. Z drugiej natomiast strony mamy do czynienia z nie wykształceniem się w dostatecznym stopniu odpowiednich zachowań osób umieszczających te odpady w pojemnikach. Nagminnie bowiem butelki PET i inne opakowania z tworzyw sztucznych nie są zgniatane przed wyrzuceniem, co skutkuje bardzo szybkim przepelnianiem się pojemników, zwłaszcza tych do których jest dostęp publiczny. Jest to przesłanka do wzmożenia działań edukacyjnych, mających na celu wykształcenie i utrwalenie prawidłowych postaw przy segregacji odpadów.

W strukturze pojemników 1100 litrowych najmniej jest tych przeznaczonych do gromadzenia papieru i tektury, co wynika między innymi z tego, że od lat prowadzona jest zbiórka tych odpadów także innymi metodami, na przykład poprzez placówki oświatowe lub poprzez funkcjonujące nadal punkty skupu surowców wtórnych. Zarówno w jednym jak i w drugim przypadku działania takie, choć także prowadzące do odzyskania surowców wtórnych, wydają się być nie do końca zgodne z założeniami nowego systemu, który miał oddać samorządom pełne władztwo nad odpadami. Funkcjonowanie na rynku odpadowym innych podmiotów niż te wyłonione przez gminę (związek) w drodze przetargu umniejsza wpływy ustalonego operatora i może przenosić się na zwiększenie stawki opłaty.

Podjęte przez Biuro Związku w ubiegłym roku działania, pomimo bardzo krótkiego czasu, pozwoliły na przygotowanie i wdrożenie systemu gospodarki odpadami. Zgromadzenie Związku podjęło w pierwszych miesiącach wszystkie najważniejsze decyzje dotyczące systemu, w tym uchwały dotyczące metody ustalania stawki opłaty, jej wysokości, regulaminu utrzymania czystości i porządku, wzoru deklaracji, a także skutkujące objęciem systemem gospodarowania odpadami nieruchomości niezamieszkałych oraz przejęcia od właścicieli i zarządców nieruchomości obowiązku wyposażenia nieruchomości w pojemniki do gromadzenia odpadów. Co także istotne, regulamin utrzymania czystości i porządku w gminach został bez zastrzeżeń pozytywnie zaopiniowany przez trzech Państwowych Powiatowych Inspektorów Sanitarnych oraz przez nadzór Wojewody Wielkopolskiego.

Zgromadzenie Związku nie skorzystało z uprawnienia do podziału regionu swojego działania na sektory, kierując się potrzebą ustanowienia i wdrożenia całkowicie jednolitego systemu gospodarki odpadami dla wszystkich gmin wchodzących w skład Związku. Mając to na uwadze ogłoszono i rozstrzygnięto jeden przetarg na obsługę systemu według ustalonych w regulaminie zasad. Wynikająca z tego umowa została z operatorem podpisana w ostatnich dniach czerwca, co skutkowało utrudnieniami w pierwszych dniach i tygodniach po uruchomieniu systemu. Nie wszędzie bowiem na czas dostarczono pojemniki na odpady, wystąpiły opóźnienia w dostarczeniu worków do prowadzenia selektywnej zbiórki odpadów, a w części przypadków nie dokonywano terminowego odbioru odpadów. Powodem była niewydolność logistyczna spowodowana brakami w bazie nieruchomości oraz spiętrzeniem działań w terenie. W tym samym bowiem czasie zadaniem operatora było zarówno dostarczanie pojemników i worków, jak i odbieranie odpadów zgromadzonych na poszczególnych posesjach. Znaczącym utrudnieniem było znaczne nagromadzenie odpadów na przełomie czerwca i lipca, spowodowane w pewnej części przez zbyt wczesne odebranie pojemników przez poprzednich operatorów obsługujących część obszaru przejętego przez nowego operatora. W licznych też przypadkach mieszkańcy czekali z wystawieniem nagromadzonych odpadów do czasu wdrożenia nowego systemu, aby nie ponosić dodatkowych kosztów z tytułu zagospodarowania odpadów. W sumie powodowało to konieczność organizowania dodatkowych przejazdów samochodów beczpinowych (śmieciarek). Utrudnienia wynikały także z nieprzestrzegania przez właścicieli nieruchomości harmonogramów odbioru odpadów. Kwestie te systematycznie były poprawiane.

Mając na uwadze opisane zjawiska, w części przewidywane przed wdrożeniem systemu, należy stwierdzić, że zgromadzone dane odnoszące się do wielkości strumienia odpadów odebranych od właścicieli nieruchomości nie w pełni są reprezentatywne i na obecnym etapie nie mogą stanowić podstawy do całkowicie odpowiedzialnego wnioskowania. Takie wnioskowanie będzie możliwe dopiero po upływie minimum 12-18 miesięcy funkcjonowania systemu. Zachowując jednak niezbędną ostrożność można zebrane dane analizować i formułować na tej podstawie niektóre wnioski.

Kwestią pierwszoplanową jest ilość zebranych odpadów. Według sprawozdawczości operatora w okresie pierwszych 6 miesięcy funkcjonowania systemu zebrano łącznie 22 555 ton odpadów zmieszanych. Ich ilość w poszczególnych miesiącach ilustruje tab. 8

Tab. 8 Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych w poszczególnych miesiącach

Miesiąc	SUMA Mg
VII	3667,88
VIII	3938,86
IX	3722,36
X	4390,06
XI	3083,70
XII	3752,16
I-XII	22555,02

Jak pokazują powyższe dane trudno jest mówić o jakimś wyraźnym trendzie kształtowania się ilości zebranych odpadów. Warto jednak zwrócić uwagę na odniesioną do skali roku ilość odpadów per capita. Po uwzględnieniu blisko 2200 kg odpadów zebranych selektywnie wskaźnik ten kształtuje się na poziomie 310 kg (w tym 283 kg zmieszane odpady komunalne), jest więc bardzo zbliżony do wskaźnika jaki był zakładany dla budowy całego systemu gospodarki odpadami (300 kg/osobę/rok).

Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych ilustruje tab. 9.

Tab. 9 Ilość zebranych zmieszanych odpadów komunalnych gminami, lipiec-grudzień 2013 r.

Miesiąc	Białośliwie	Czarnków	Drawsko	Jastrowie	Kaczory	Krajenka	Krzyż Wilkp.	Miasteczko Kraj.	Okonek	Piła	Szydłowo	Ujście	Wieleń	Wyrzysk	Wysoka	SUMA
I-XII	626,64	1080,14	664,38	1183,54	948,54	750,54	947,74	310,84	817,52	9511,84	976,96	960,72	1326,02	1711,7	737,9	22555,02

Powyższe dane należy odnieść do ilości zadeklarowanych osób, uzyskując wyliczenie produktywności odpadów per capita w skali roku. Wielkość tego wskaźnika (w odniesieniu do zebranych odpadów zmieszanych) ilustruje tab. 10

Tab. 10 Wyliczenie rocznej ilości zmieszanych odpadów komunalnych per capita, gminami

Białośliwie	Czarnków	Drawsko	Jastrowie	Kaczory	Krajenka	Krzyż Wilkp.	Miasteczko Kraj.	Okonek	Piła	Szydłowo	Ujście	Wieleń	Wyrzysk	Wysoka
313	246	266	258	304	258	269	248	252	294	294	291	267	305	278

Jak widać wskaźnik ten bardzo różnie się kształtuje, a różnice pomiędzy wartościami skrajnymi są znaczące (najniższy wskaźnik odnotowano w Miasteczku – 248 kg, a najwyższy w Białośliwiu – 313 kg, różnica rzędu 25%).

W tab. 11 przedstawiono zbiorcze dane dotyczące ilości odebranych odpadów selektywnie gromadzonych.

Tab. 11 Ilość odebranych odpadów selektywnie gromadzonych, wg. stanu na 31.12.2013 r.

Odpad	Białośliwie	Czarnków	Drawsko	Jastrowie	Kaczory	Krajenka	Krzyż Wilkp.	Miasteczko Kraj.	Okonek	Piła	Szydłowo	Ujście	Wieleń	Wyrzysk	Wysoka	SUMA
Szkło	16,62	22,96	10,28	21,90	23,84	24,84	18,56	15,52	13,44	290,66	21,40	27,37	14,33	39,84	29,76	591,32
Plastik	17,59	20,54	9,86	38,68	27,13	27,84	33,53	13,78	28,36	418,44	28,29	40,75	18,98	31,29	20,77	775,83
Papier	2,30	2,37	3,27	4,40	3,93	3,61	3,68	1,57	3,17	205,51	3,23	4,79	2,06	3,74	2,67	250,29
Opony	0,08	0,06	0,26	0,00	0,40	4,16	0,00	0,20	0,11	0,42	0,14	0,14	0,00	0,32	0,04	6,33
Elektro	0,83	3,69	1,80	2,07	2,49	3,07	3,38	1,24	1,77	6,24	1,05	1,23	1,44	1,56	1,51	33,37
Bio	5,17	4,41	3,12	8,94	20,05	6,13	14,20	4,16	6,77	94,55	6,94	5,41	7,13	4,30	2,30	193,58
Gabaryty	7,54	13,76	25,44	15,88	19,80	24,84	10,72	8,06	22,10	122,70	12,86	16,12	17,08	16,26	6,22	339,38
Razem	50,13	67,79	54,03	91,87	97,64	94,49	84,07	44,53	75,72	1138,52	73,91	95,81	61,02	97,31	63,27	2190,10

Przedstawione w powyższej tabeli dane potwierdzają wcześniejsze obserwacje dotyczące ilości odbieranych tworzyw sztucznych. Ich masa jest największa spośród odpadów selektywnie odbieranych.

Dalsze wnioski można formułować analizując w układzie gminnym ilość zebranych łącznie odpadów selektywnie gromadzonych w przeliczeniu na jedną zadeklarowaną osobę. Dane te zawiera tab. 12

Tab. 12 Masa selektywnie zebranych odpadów w przeliczeniu na jedną zadeklarowaną osobę

Gmina	Białośliwie	Czarnków	Drawsko	Jastrowie	Kaczory	Krajenka	Krzyż Wlkp.	Miasteczko Kraj.	Okonek	Piła	Szydłowo	Ujście	Wieleń	Wyrzysk	Wysoka	SUMA
Ludność	4000	8776	4993	9192	6233	5821	7041	2504	6491	64612	6647	6598	9950	11239	5302	159399
kg/osobę	12,53	7,72	10,82	9,99	15,67	16,23	11,94	17,78	11,67	17,62	11,12	14,52	6,13	8,66	11,93	13,74

Jak widać wskaźnik ten zawiera się w przedziale od 6,13 kg/os (Wieleń) do 17,78 kg/os (Miasteczko Kr.), przy średniej na poziomie 13,74 kg/os. Jest to znaczący rozrzut wskaźnika selektywności w przeliczeniu na jednego mieszkańca. Trudno przy tym wskazać na przyczyny tak znaczących różnic w pozyskaniu odpadów selektywnie zbieranych.

Zebrane zmieszane odpady komunalne w całości zostały skierowane do należącej do operatora sortowni odpadów w Kłodzie, gdzie następuje rozdzielanie odpadów na dwie frakcje : podsitową (zawierającą odpady biodegradowalne) oraz nadsitową (będącą w głównej mierze materiałem palnym, wymagającym jednak dalszej obróbki w celu przystosowania parametrów paliwa do wymagań piecy w cementowniach). W celu dalszego przetworzenia do SWŚ „Gwda” skierowano łącznie 1829 ton frakcji podsitowej, a do MZO „Wysypisko” 11 860 ton. Natomiast uzyskane w wyniku sortowania 6 940 ton frakcji nadsitowej skierowano do dalszego przetworzenia przez specjalistyczne platformy, zajmujące się uszlachetnianiem paliwa pochodzącego z odpadów.

Należy w tym miejscu zwrócić uwagę, że pozyskiwane z selektywnego gromadzenia odpady są w znacznym stopniu zanieczyszczone, co w głównej mierze dotyczy odpadów z tworzyw sztucznych. W tym przypadku jedynie 50% masy zebranych odpadów, po ich przesortowaniu i oczyszczeniu, nadaje się do skierowania do dalszego przerobu. W przypadku papieru te proporcje są zdecydowanie korzystniejsze (zanieczyszczenia stanowią około 20% masy zebranych odpadów). Można jednak śmiało mówić o nie wykształceniu prawidłowych nawyków u wytwórców odpadów. Wymaga to zdecydowanych działań, zarówno ze strony Związku jak i służb gminnych (Straże) czy zarządców nieruchomości, albowiem tak duży odsetek zanieczyszczeń podnosi koszty całości systemu i nie pozwala na docelowe stabilizowanie opłat z tytułu prowadzenia systemu gospodarki odpadami.

Wykazane wcześniej ilości osób ujętych w systemie nie pokrywają się oczywiście z ilością podmiotów zobowiązanych do uiszczania opłaty za gospodarowanie odpadami. Według posiadanych aktualnie danych na koniec ubiegłego roku zobowiązanych do wnoszenia opłaty było 29 915 podmiotów, w tym 27 076 stanowiły gospodarstwa jednorodzinne, 839 nieruchomości zamieszkałe wielorodzinne, oraz 2 000 nieruchomości niezamieszkałych. Łączna kwota zobowiązań w analizowanym okresie wyniosła 14,2 mln zł. Według stanu na koniec roku (przy terminie płatności do 15 dnia miesiąca kolejnego) dokonano wpłat na łączną kwotę 13,3 mln zł (tj. 93,7 %).

Wielkości te różnie się kształtowały w poszczególnych gminach. Stosunkowo najniższy wskaźnik wniesionych wpłat w stosunku do ustalonych przypisów odnotowano w gminie Szydłowo (87,03%), a najwyższy w przypadku miasta Piła (96,92%). Ilustruje to poniższe zestawienie w tab. 14.

Tab. 14 Dokonane wpłaty należności na tle ustalonych przypisów gminami ogółem, stan na 31.12.2013 r.

Okres	Razem		
	Przypis	Wpłaty	%
Białośliwie	346 159,92	323 920,00	93,58
Czarnków	737 048,57	656 213,84	89,03
Drawsko	412 097,10	383 808,70	93,14
Jastrowie	702 391,21	650 108,88	92,56
Kaczory	564 649,08	511 300,79	90,55
Krajenka	499 250,26	459 401,63	92,02
Krzyż Wilkp.	594 713,70	558 033,67	93,83
Miasteczko Kraj.	222 213,00	201 530,52	90,69
Okonek	573 317,80	521 966,01	91,04
Piła	5 962 053,97	5 778 688,00	96,92
Szydłowo	606 744,78	528 063,62	87,03
Ujście	537 171,41	503 911,11	93,81
Wieleń	912 891,34	827 984,03	90,70
Wyrzysk	1 051 314,24	971 903,49	92,45
Wysoka	466 546,94	420 064,96	90,04
	14 188 563,32	13 296 899,25	93,72

Wielkość tych wskaźników była także zróżnicowana w zależności od typu nieruchomości, co ilustrują kolejne zestawienia tabelaryczne, odnoszące się do nieruchomości indywidualnych, nieruchomości zbiorowych oraz nieruchomości niezamieszkałych.

Tab. 15 Dokonane wpłaty gminami ogółem, nieruchomości indywidualne

Okres	Nieruchomości zam. indywidualnie		
	Przypis	Wpłaty	%
Białośliwie	292 585,82	271 318,37	92,73
Czarnków	619 970,59	542 207,53	87,46
Drawsko	371 323,34	345 578,76	93,07
Jastrowie	340 493,56	298 985,14	87,81
Kaczory	431 885,98	392 401,34	90,86
Krajenka	358 423,28	323 851,02	90,35
Krzyż Wlkp.	342 715,86	312 032,21	91,05
Miasteczko Kraj.	185 608,41	166 236,40	89,56
Okonek	329 878,52	285 071,42	86,42
Piła	1 090 116,15	1 002 958,39	92,00
Szydłowo	413 672,76	354 500,58	85,70
Ujście	315 079,17	287 433,07	91,23
Wieleń	714 526,27	639 767,71	89,54
Wyrzysk	680 633,65	618 971,26	90,94
Wysoka	326 580,19	285 042,84	87,28
	6 813 493,55	6 126 356,04	89,92

Tab. 16 Dokonane wpłaty gminami ogółem, nieruchomości zbiorowe

Okres	Nieruchomości zam. zbiorowo		
	Przypis	Wpłaty	%
Białośliwie	18 275,60	18 052,95	98,78
Czarnków	15 238,72	14 703,72	96,49
Drawsko	4 828,38	3 977,96	82,39
Jastrowie	269 031,54	268 122,84	99,66
Kaczory	47 689,60	42 555,10	89,23
Krajenka	90 700,58	89 223,08	98,37
Krzyż Wlkp.	194 154,46	192 197,46	98,99
Miasteczko Kraj.	20 161,42	19 238,87	95,42
Okonek	119 368,52	118 344,30	99,14
Piła	3 487 380,84	3 482 196,09	99,85
Szydłowo	131 722,30	114 704,00	87,08
Ujście	162 696,30	162 146,30	99,66
Wieleń	103 092,24	98 119,23	95,18
Wyrzysk	228 210,62	227 713,07	99,78
Wysoka	94 657,92	94 077,72	99,39
	4 987 209,04	4 945 372,69	99,16

Tab. 17 Dokonane wpłaty gminami ogółem, nieruchomości niezamieszkałe

Okres	Nieruchomości niezamieszkałe		
	Przypis	Wpłaty	%
Białośliwie	35 298,50	34 548,68	97,88
Czarnków	101 839,26	99 302,59	97,51
Drawsko	35 945,38	34 251,98	95,29
Jastrowie	92 866,11	83 000,90	89,38
Kaczory	85 073,50	76 344,35	89,74
Krajenka	50 126,40	46 327,53	92,42
Krzyż Wlkp.	57 843,38	53 804,00	93,02
Miasteczko Kraj.	16 443,17	16 055,25	97,64
Okonek	124 070,76	118 550,29	95,55
Piła	1 384 556,98	1 293 533,52	93,43
Szydłowo	61 349,72	58 859,04	95,94
Ujście	59 395,94	54 331,74	91,47
Wieleń	95 272,83	90 097,09	94,57
Wyrzysk	142 469,97	125 219,16	87,89
Wysoka	45 308,83	40 944,40	90,37
	2 387 860,73	2 225 170,52	93,19

Przedstawione powyżej dane wskazują, że najpewniejszym płatnikiem opłaty za gospodarowanie odpadami są spółdzielnie mieszkaniowe i zarządcy wspólnot mieszkaniowych. W tym przypadku bowiem wskaźnik opłacenia należności po 6 miesiącach ubiegłego roku kształtuje się na poziomie ponad 99 %, podczas gdy w przypadku nieruchomości niezamieszkałych wynosi on nieco ponad 93 %, a w przypadku nieruchomości zamieszkałych indywidualnych jedynie niespełna 90 %. Generalnie jednak można wyrazić zadowolenie z faktu, że ponad 90 % do tego zobowiązanych właścicieli i zarządców nieruchomości wniosło na rzecz Związku opłaty związane z prowadzeniem systemu gospodarki odpadami komunalnymi.

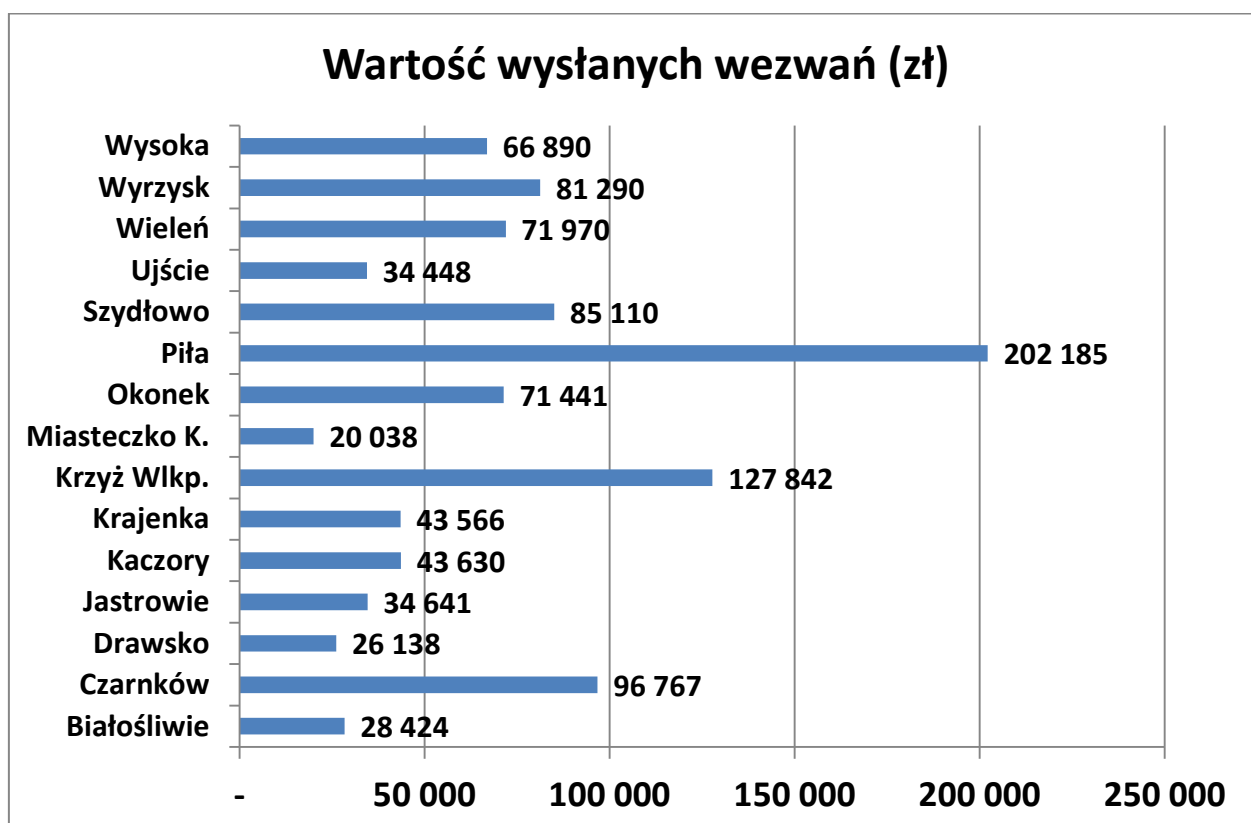
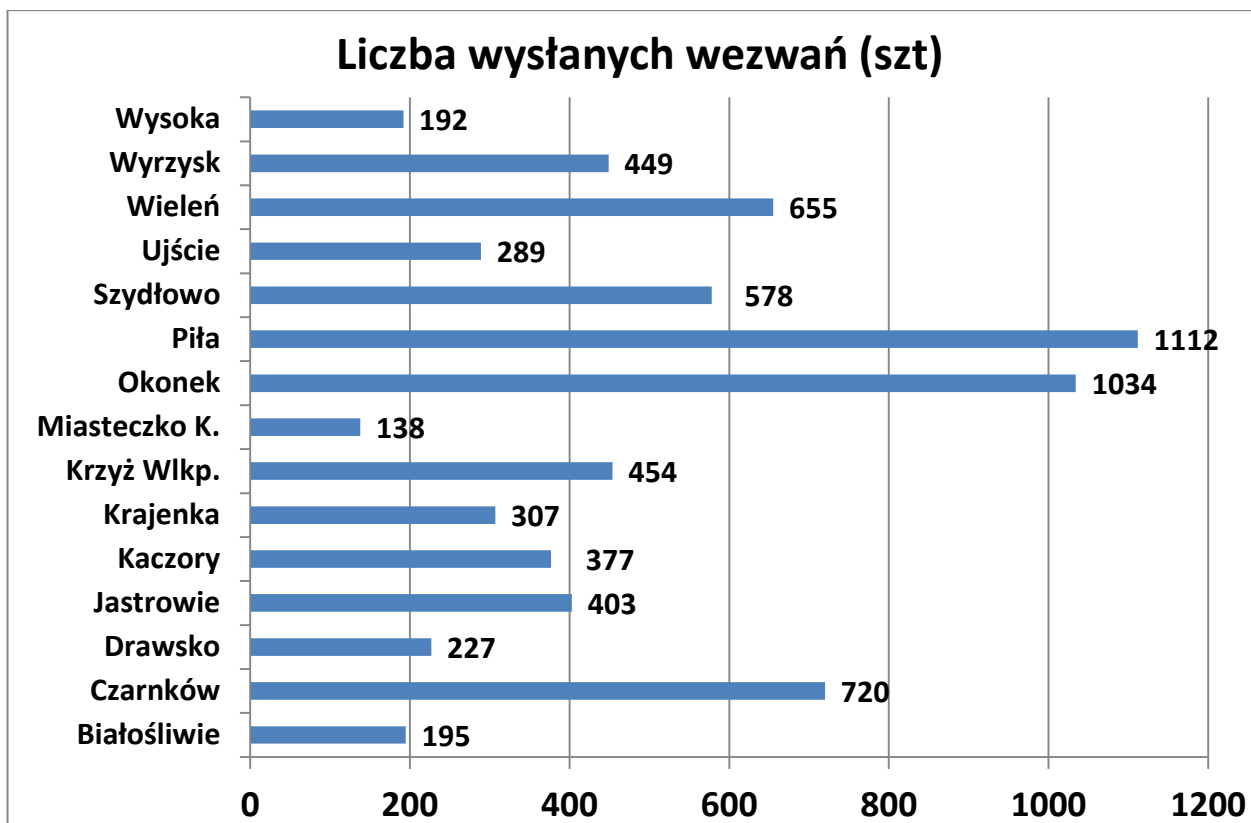
Oczywiście nie wszyscy zobowiązani płacili i płacą terminowo, co powoduje konieczność podejmowania czynności zmierzających do pozyskania należnych Związkowi wpłat. Pierwsze działania w tym kierunku zostały podjęte w listopadzie 2013 r. Wyślano wówczas ponad 7 tysięcy wezwań do zapłaty na kwotę przekraczającą 1 milion złotych. Według stanu na dzień 3 stycznia br. uregulowanych zostało 4 661 należności na kwotę ponad 680 tysięcy złotych. Można więc uznać, że 2/3 należności zostało w wyniku tych działań uregulowane. Pozostałe kwoty są nadal dochodzone, między innymi w drodze wezwań i upomnień. Szczegółowe dane zawiera kolejna tabela.

Tab. 13 Wezwania do zapłaty wysłane w listopadzie 2013 r.

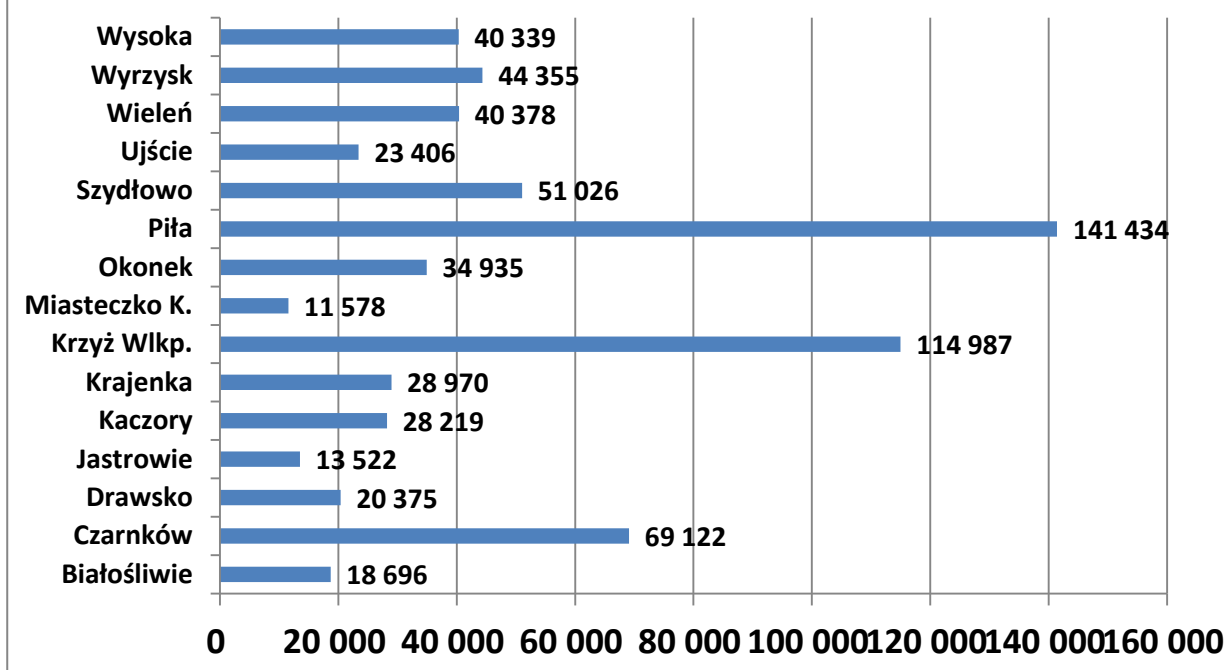
Lp	GMINA	Liczba wysłanych wezwań (szt)	Wartość wysłanych wezwań (zł)	Wezwania, których należności zostały uregulowane (szt)	Wartość wezwań, których należności zostały uregulowane (zł)	Wskaźnik % uregulowania należności	Średnia wartość jednego wezwania	Średnia wartość wezwania uregulowanego
1	Białośliwie	195	28 424	130	18 696	65,78%	146	144
2	Czarnków	720	96 767	478	69 122	71,43%	134	145
3	Drawsko	227	26 138	165	20 375	77,95%	115	123
4	Jastrowie	403	34 641	269	13 522	39,03%	86	50
5	Kaczory	377	43 630	258	28 219	64,68%	116	109
6	Krajenka	307	43 566	260	28 970	66,50%	142	111
7	Krzyż Wlkp.	454	127 842	365	114 987	89,94%	282	315
8	Miasteczko K.	138	20 038	85	11 578	57,78%	145	136
9	Okonek	1034	71 441	491	34 935	48,90%	69	71
10	Piła	1112	202 185	761	141 434	69,95%	182	186
11	Szydłowo	578	85 110	453	51 026	59,95%	147	113
12	Ujście	289	34 448	206	23 406	67,94%	119	114
13	Wieleń	655	71 970	357	40 378	56,10%	110	113
14	Wyrzysk	449	81 290	265	44 355	54,56%	181	167
15	Wysoka	192	66 890	118	40 339	60,31%	348	342
	RAZEM	7130	1 034 380	4661	681 342	65,87%	145	146

Skuteczność podjętych działań była zróżnicowana. Najniższą skuteczność wezwań odnotowano w mieście i gminie Okonek (48,9%), a najwyższą w gminie Drawsko (77,95%). Średnia wartość jednego wezwania ukształtowała się na poziomie 145 złotych (przy najniższym wskaźniku odnotowanym dla miasta i gminy Okonek – 69 zł, oraz najwyższym dla miasta i gminy Wysoka – 342 złote).

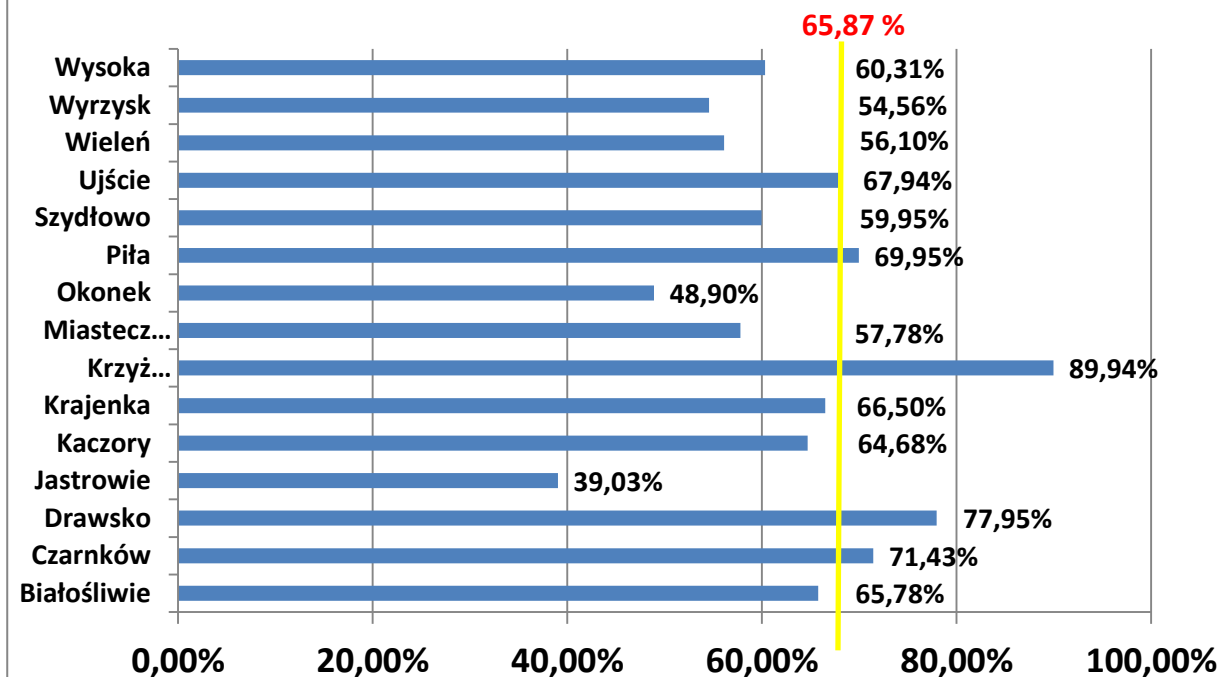

Wartość wezwań, których należności zostały uregulowane (zł)

Wskaźnik % uregulowania należności po wysłaniu wezwań do zapłaty - stan na 31.12.2013 r.

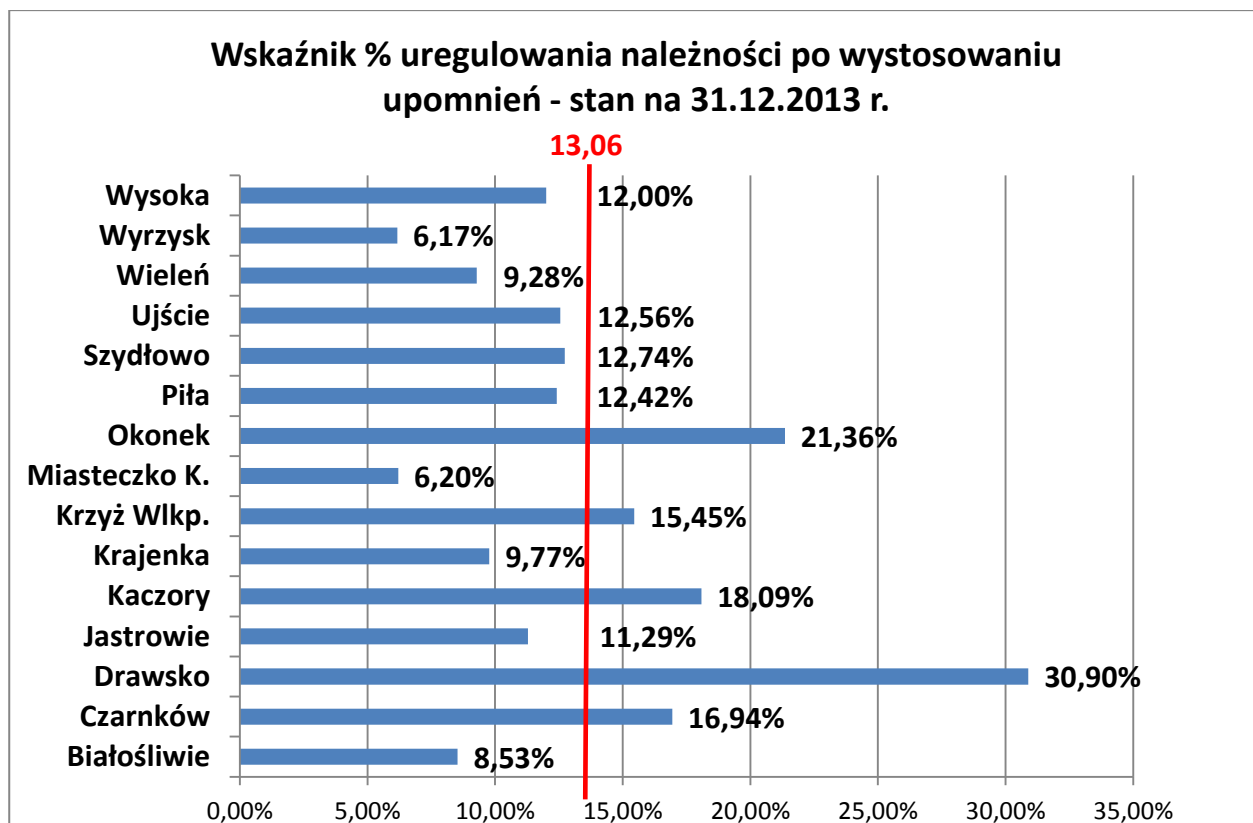
Jak z powyższych danych i wykresów wynika uzyskaliśmy wysoką efektywność wystosowanych wezwań do zapłaty. Nie mniej jednak nadal nie wszyscy mieszkańcy oraz właściciele i zarządcy nieruchomości realizowali wpłaty na rzecz systemu gospodarki odpadami. Mając to na uwadze w grudniu zdecydowano o uruchomieniu, przez powstały w Biurze Związku zespół windykacyjny, akcji wysyłki upomnień. Szczegółowe dane zawiera poniższa tabela, obrazująca sytuację na ostatni dzień grudnia 2013 r.

Tab. 14 Zestawienie upomnień wysłanych w dniach 16;18;20;27 grudnia 2013 r. (ilość i wartość gminami) wg stanu na dzień 31.12.2013 r.

GMINA	Liczba wysłanych upomnień (szt)	Wartość wysłanych upomnień (zł)	Upomnienia, których należności zostały uregulowane (szt)	Wartość upomnień, których należności zostały uregulowane (zł)	Wskaźnik % uregulowania należności	Średnia wartość jednego upomnienia zł	Średnia wartość jednego uregulowanego upomnienia zł
Białośliwie	67	12 538	9	1 070	8,53%	187	119
Czarnków	252	44 336	62	7 511	16,94%	176	121
Drawsko	80	10 724	29	3 313	30,90%	134	114
Jastrowie	165	31 161	43	3 517	11,29%	189	82
Kaczory	165	24 415	45	4 416	18,09%	148	98
Krajenka	88	15 083	15	1 474	9,77%	171	98
Krzyż W.	121	16 273	27	2 515	15,45%	134	93
Miasteczko K.	47	9 674	6	600	6,20%	206	100
Okonek	252	38 197	47	8 158	21,36%	152	174
Piła	370	85 253	81	10 585	12,42%	230	131
Szydłowo	564	74 790	141	9 525	12,74%	133	68
Ujście	95	14 578	21	1 830	12,56%	153	87
Wieleń	263	40 873	40	3 792	9,28%	155	95
Wyrzysk	190	51 130	27	3 152	6,17%	269	117
Wysoka	80	17 131	12	2 056	12,00%	214	171
RAZEM	2799	486 155	605	63 514	13,06%	174	105

Oceniając powyższe dane należy zważyć, że zostały one zestawione w zaledwie kilka dni po wystaniu upomnień, więc uzyskany wskaźnik 13,06% uregulowania należności (wartościowo) nie może być zdecydowanie większy. Analogiczne zestawienie danych sporządzone na koniec stycznia wykazuje wzrost przedmiotowego wskaźnika do poziomu 32,08%.

Zróznicowanie wskaźnika na koniec grudnia 2013 r. obrazuje poniższy wykres.

Powyżej opisane działania odnosiły się do właścicieli i zarządców nieruchomości ujętych w systemie na podstawie danych otrzymanych z poszczególnych gmin oraz ustalonych już w trakcie działania systemu (samodzielnie złożone deklaracje lub informacje od operatora o dokonywaniu odbiorów z nieruchomości nie wykazanych przez Biuro Związku). Niezależnie od powyższego wysłano ponad 5000 pism do właścicieli podmiotów ujętych w Centralnej Ewidencji i Informacji Działalności Gospodarczej, które nie złożyły deklaracji. Z otrzymanych wyjaśnień w bardzo wielu przypadkach wynikało, że podmioty te są już ujęte w systemie gdyż wynajmują lokale od zarządców nieruchomości, którzy złożyli stosowne deklaracje. Nie mniej jednak w kilkuset przypadkach efektem było złożenie deklaracji przez zobowiązane do tego podmioty. Analogiczne działania zostaną podjęte także w odniesieniu do podmiotów zarejestrowanych w Krajowym Rejestrze Sądowym, które nie złożyły do Biura Związku deklaracji o gospodarowaniu odpadami komunalnymi. Warto tutaj zaznaczyć, że opłata za gospodarowanie odpadami ma charakter powszechnego podatku i powinna być uiszczana przez zobowiązane do tego podmioty od dnia 1 lipca 2013 r., w obowiązujących na danym terenie terminach płatności.